

Tips på handlingar på Örebro stadsarkiv

Funks släktforskningsregister

Funks släktforskningsregister är en guldgruva för alla som är intresserade av örebroare i gången tid. Här finns nämligen dessa redovisade på kartotekskort i alfabetisk ordning, med alla uppgifter om dem som släktforskaren Uno Funk har hittat i kyrkböcker, bouppteckningar, tidningar, litteratur m.m. Källhänvisningarna är också goda, så möjligheter att kontrollera uppgifterna finns. Huvudregistret omfattar elva kortlådor rörande Örebroare från 1600-tal till 1800-talets senare hälft. Utöver detta finns bl.a. särskilda längder över olika yrkesgrupper: borgmästare och rådmän, faktorismeder, chefer vid Örebro kompani, lantmätare, kronofogdar, härads skrivare, länsmän, vagnmakare, urmakare, krigsfångar m.fl.

Mantalsregistret

För senare tid finns mantalsregistret för Örebro stad med alfabetiskt ordnade kort över örebroare för tiden 1924-1947. Kanske en väg att hitta en försvunnen person.

Hoffmansamlingen

Den som intresserar sig för företeelser i Örebro förr kan med fördel titta i Hoffmansamlingen. I denna samling på ca 80 volymer finns ämnesvis ordnade urklipp, manuskript, foton, programblad m.m. om det mesta, t.ex. nöjesliv, broar, skarpskyttarna, frisörer, kägelspel, bilism, järnväg, teater, lasarettet och mycket mer. Samlingen omfattar tidsmässigt senare halvan av 1800-talet till mitten av 1900-talet. Upphovsmän till samlingen är syssloman Karl Larsson och dennes son redaktör Sture Larsson Hoffman.

Ritningar

Vill du se originalritningar på gamla hus i Örebro, finns sådana från slutet av 1800-talet och en bit in på 1900-talet. Register finns över dessa. På stadsbyggnadskontoret finns alla ritningar på mikrofilm och kopior går att erhålla.

Birger Larsson gårdsförteckningar

Birger Larssons förteckningar över näringsidkare i Örebro på olika gatadresser, förteckningar med översättningar av gamla gatadresser och gårdsnummer i Örebro, till nya gatadresser, är av intresse ur många synvinklar.

Fotosamlingar

Stadsarkivet har förutom stora fotosamlingar med stadsmiljöer, även ett antal yrkesfotografers negativsamlingar, omfattande ca 300.000 negativ, till stor del glasplåtar. Fotograferna är bl.a. Ebba Sundewall, Eric Sjöqvist, Kangedals, Kovacs, Valfrid Carlsson (Foto 7:an) och Curt Götlin från Örebro, samt Sophie Jansson från Fjugesta. Sundewalls, Sjöqvists och Sophie Janssons samlingar är från sekelskiftet fram till mitten av 1900-talet. Speciellt intressanta är: Sophie Janssons (västernärkefotografen framför andra) samling med mängder av bilder på gårdar, människor och företag i Västernärke. I Eric Sjöqvists samling finns många intressanta motiv från Örebro t.ex. från företag, inte minst skofabriker, och föreningar. Till alla dessa tre negativsamlingar, samt Curt Götlin, finns personregister över beställare. I Sjöqvists och Sophie Janssons negativsamlingar går det även i viss utsträckning att söka på ämne. Nya

bilder läggs löpande ut i stadsarkivets bildarkiv på webben. Där kan du se hur just ditt kvarter såg ut för hundra år sedan.

Storbron med husarstallarna i Centralparken. Tidigt 1900-tal. Sam Lindskog/Stadsarkivets bilddatabas

Spelfilmer

Stadsarkivet har ett 30-tal gamla filmer från Örebro med omnejd. Några av dessa har visats på allmänna filmvisningar, möjligheten finns även att i lugn och ro se dessa filmer hemma, de går även att hyra på video. T.ex. kan du se Hjälmarsbergs gård på 1920-talet, Tysslinge på 1940-50-talen, Saxon på Gällersta forngård, Oscaria på 1940-talet eller varför inte resa till Stockholm med Örebro III. Varje videofilm innehåller flera filmer och hyrs ut en vecka i taget.

Kommunala handlingar

I kommunarkiven finns mycket intressant om livet förr. Det stora materialet är från skolan och från fattigvården/socialvården, men mycket annat intressant finns också.

Kommunalnämndernas protokoll t.ex. kan ge mycket för den hembygdsintresserade. Däri står om utackordering av barn, om byggande av fattigstuga, skolhus, utskänkingsrörelser både legala och illegala, kommunens hundar, kråkjakt och mycket annat som socknen/kommunen såg som sin angelägenhet. Nämndprotokollen är fortsättningen på sockenstämmoprotokollen och är liksom dessa mycket innehållsrika. Annat som kan finnas är livsmedelsnämnders och kristidsnämnders handlingar från de båda världskrigen med uppgifter om förhållanden under krigsåren, t.ex. antal hästar och fordon i kommunen, fattiglängder, vallängder med röstetal efter inkomst och beskattning, taxeringslängder, arbetslöshetskommittéernas handlingar från 1930-talet m.m. Även barnavårdsnämndernas och nykterhetsnämndernas handlingar finns, för dessa gäller dock en sekretessgräns på 70 år, liksom för fattigvården/socialvården.

För senare tid kan, p.g.a. mer praktiska behov, byggnadslov med tekniska beskrivningar, samt avloppstillstånd vara av intresse.

Skolarkiven

Skolarkiven är värda att nämnas särskilt. I dessa finns t.ex. examenskataloger, från vilka man kan få en utskrift av sitt eget avgångsbetyg, en kopia på mormors eller kanske uppgifter om sina klasskamrater till en klassträff. Från mitten av 1900-talet finns också intressanta uppgifter om verksamheten på skolorna, om olika typer av friluftsdagar, filmvisningar, använd kurslitteratur m.m.

Karolinska skolans arkiv

I Karolinska skolans arkiv ingår ett mycket intressant arkivmaterial, nämligen Archivum Nericiense och skolans samling av enskilda handlingar. Här finns stadsarkivets äldsta arkivhandlingar från 1400-talet och framåt, däribland många handlingar rörande Närkes historia, gårdshandlingar, pergamentsbrev, tryckta likpredikningar och hyllningstal m.m. Handlingar från skolans verksamhet finns från 1600-talet och framåt.

Adresskalendrar

Något som bör nämnas särskilt är de årliga adresskalendrar som finns för Örebro stad från 1880-talet fram till 1950-talet. I dessa finns många intressanta uppgifter dels om enskilda personer, men även om företag, fastighetsägare och verksamhet överhuvudtaget i Örebro. Inte minst annonserna, som kan vara mycket vackra, kan vara av intresse för att få information om ett företags verksamhet. Liknande kalendrar finns även för länet från 1860-talet till 1940-talet, men endast för var tionde år. Dessa finns i stadsarkivets bibliotek.

Gårdsarkiven

De stora gårdsarkiven kan innehålla mycket intressant material. På stadsarkivet finns t.ex. Bysta fideikommiss arkiv med Brevens bruks arkiv, Bondsätters gårds och Karlslunds gårds arkiv. I Bysta fideikommiss arkiv finns en stor mängd torpar- och arrendekontrakt, samt syneinstrument från torp och arrendegårdar i södra och östra Närke. Andra arkiv som finns är Trystorps gård, Åkesbergs boställe, Hjälmarsbergs gård för att nämna några. I de flesta gårdsarkiven finns avräkningsböcker, dagsverksjournaler och köpehandlingar.